

An Roinn Oideachais
agus Óige
Department of Education
and Youth

Clár Foghlama Leibhéal 1 den tSraith Shinsearach: Drámaíocht Modúl Roghnach

Le tabhairt isteach i scoileanna ó Mheán Fómhair 2025.

Ullmhaithe ag an gComhairle Náisiúnta Curaclaim agus Measúnachta (CNCM)

An Clár Ábhar

Réamhrá	2
Réasúnaíocht	2
Leanúnachas agus dul chun cinn	3
Teagasc agus foghlaimá	4
Modúl: Drámaíocht	5

Réamhrá

Is éard atá i gClár Foghlama Leibhéal 1 den tSraith Shinsearach (CFL1SS) raon de réimsí curaclaim, agus gach ceann acu deartha ar bhonn modúlach. Tá ceithre réimse curaclaim ag croílár CFL1SS: Uimhearthacht; Cumarsáid agus Litearthacht; Cúram Pearsanta; agus Sruthanna Roghnacha. Modúl roghnach is ea an Drámaíocht.

Modúl amháin atá sa Drámaíocht. Ceapadh é le haghaidh 60 uair an chloig ar a laghad den am teagaisc/ranga ar feadh dhá bhliain.

Teideal modúil	Am molta in uaireanta an chloig
Drámaíocht	60

Réasúnaíocht

Cuirtear go mór le forbairt an duine iomláin nuair a fhoghlaimítear trí na healaíona. Is é is aidhm don mhodúl roghnach seo forbairt fhisiciúil, chéadfach agus mhothúcháin na scoláirí a fhorbairt agus tacú leis. Tríd an Drámaíocht ar Leibhéal 1, tacaítear leis na scoláirí a bheith rannpháirteach lena gcuid smaointe, ábhar machnaimh, mothúchán agus eispéireas agus iad a fhiosrú agus a chur in iúl ar bhealaí briathartha agus neamhbhriathartha. Díríonn an Drámaíocht, laistigh de chomhthéacs an mhodúil seo, ar fhorbairt scileanna drámaíochta, spraoi, taibhithe agus gluaiseachta. Tacaíonn sí le forbairt scileanna cumarsáide agus sóisialta de réir mar a bhíonn deiseanna ag na scoláirí bealaí malartacha a fhiosrú agus a fhorbairt chun cumarsáid a dhéanamh trí fhuaim, geáitsíocht, léiriú agus gluaiseacht.

Féadfaidh drámaíocht cur le cumas na scoláirí a fhorbairt le tabhairt faoi smaointeoireacht athláithritheach. Tugann sí cur chuige taobh tuathail amach i leith tuiscint shiombalach. Spreagtar na scoláirí chun breathnú, cinntí a dhéanamh, tuar, fadhbanna a réiteach agus treoraítear iad ina bhfoghlaim ar an gcaoi a gcuirtear cruth ar bhrí agus an chaoi a gcuirtear in iúl í.

Trí bhealaí struchtúrtha agus taitneamhacha, neamhfhoirmiúla, praiticiúla, agus staideanna sa saol mar atá nó staideanna samhailteacha á n-úsáid, le drámaíocht tacaítear le scileanna idirbheartaíochta agus glactha sealaíochta na scoláirí, a ullmhúchán do ghníomhaíochtaí laethúla chomh maith le hinniúlacht na scoláirí chun freagairt do staideanna nua nó anaithnide. Tacaíonn an drámaíocht le braistint comhbhá a fhorbairt. Cuidíonn sé seo leis na scoláirí ciall a bhaint as a ndomhan agus, ina dhiaidh sin, cuidíonn sé lena dtuiscint ar a nádúr féin a fhorbairt, a chuirfidh a bhfolláine mhothúcháinach fhoriomlán chun cinn.

Cuireann tacaíocht do thuiscint agus rannpháirteachas na scoláirí leis an drámaíocht le príomhinniúlachtaí a fhorbairt sa tsraith shinsearach. Ach deiseanna a chruthú chun príomhinniúlachtaí a thógáil, tacaítear leis an bhfoghlaim uile ar fud na sraithe sinsearaí agus cuirtear chun cinn forbairt scileanna saoil tábhachtacha. Téann an méid sin chun tairbhe do na scoláirí ar chuid mhór bealaí faoi mar a dhéanann siad dul chun cinn i gconairí foghlama agus a aistríonn siad chuig an saol tar éis na scoile.

Leanúnachas agus dul chun cinn

Leis an modúl, cuirtear chun cinn foghlaim agus eispéiris na scoláirí sa tsraith shóisearach agus tógtar orthu.

Tríd an drámaíocht, tacaítear le príomhscileanna a fhorbairt agus a chur chun cinn, cosúil le cumarsáid a dhéanamh agus a bheith cruthaitheach. Tríd an drámaíocht, cuirtear chun cinn agus tacaítear le foghlaim freisin i réimsí amhail litearthacht, uimhearthacht, teanga, comhordú luaile, soghluaisteacht agus scileanna fóillíochta trí eispéireas foghlama céadfach.

Tugtar deiseanna do na scoláirí a léiriú conas is féidir an fhoghlaim a fhaightear anseo a nascadh leis an bhfoghlaim roimhe seo, le modúil agus réimsí curaclaim eile, le gníomhaíochtaí na scoile i gcoitinne agus leis an saol lasmuigh den scoil, agus a gcuid foghlama á cur i bhfeidhm i réimsí amhail Cumarsáid agus Litearthacht, Uimhearthacht, Corpoideachas, Amharc-ealaín, Ceol agus Cúram Pearsanta. Cuidíonn sé sin chun foghlaim feadh na sraithe sinsearaí a chur ar aghaidh agus a atreisiú. Tríd sin tacaítear leis na scoláirí lasmuigh den scoil agus soláthraítear braistint gaisce agus muiníne do na scoláirí de réir mar a aistríonn siad chuig saol na ngairmeacha, an staidéir nó seirbhísí breise lasmuigh den scoil.

Teagasc agus foghlaimá

Téarma uileghabhálach is ea drámaíocht do raon eispéiris agus gníomhaíochtaí foghlama ina n-áirítear aclaíocht ghluaiseachta, spraoi, cluichí grúpa, cluichí cumarsáide, gothaí gnúise, gothaí láimhe, mím, insint jóc nó scéalaíocht, smaoinemh a chur in iúl, tobchumadóireacht,¹ rólímirt, cleachtadh, ullmhú do ghníomhaíocht laethúil, insint shóisialta, cruthú scéil, gníomhaíochtaí atá saibhir ó thaobh na gcéadfaí de, seichimh aisteoireachta, dul i ngleic le scannáin, ceoldrámaí, puipéadóireacht nó amharclannaíocht. Féadfaidh na scoláirí dul i ngleic le Drámaíocht i bhfoirm seisiún gearr ina féidir leis na scoláirí cluichí a imirt, jóc a insint, scéal a roinnt, ag forbairt scileanna cumarsáide de réir a chéile (ó bhéal nó go neamhbhriathartha), gluaiseacht agus samhlaíocht, nó trí sheisiúin níos faide, cosúil le dul i ngleic le taibhiú drámaíochta. Eispéireas pearsanta is ea an ádrámaíocht dóibh, áit a bhfuil siad in ann dul i ngleic agus cumarsáid a dhéanamh ar bhealach atá bríoch dóibh. Má bhaineann na scoláirí úsáid as prapaí nó rólímirt féadfaidh siad mothúcháin agus dúshlán a chur in iúl nach bhfuil siad in ann a chur in iúl ó bhéal. Gné thábhachtach den drámaíocht is ea nathanna neamhbhriathartha, ina gcuirtear brí in iúl trí chomharthaíocht choirp, gothaí gnúise, rogha prapaí.

Trí theicnící léirithe éagsúla a mhúineadh do na scoláirí go sonrach amhail fuaim, modhnú gothaí, comharthaíocht choirp agus gothaí gnúise, forbróidh na scoláirí a gcumas chun mothúcháin, smaointe nó roghanna a chur in iúl. Cuirtear deiseanna ar fáil tríd an drámaíocht struchtúrtha chun gluaiseacht fhisiciúil agus chruthaitheach a dhéanamh agus d'fhéadfadh sí cur ar chumas na scoláirí scileanna mínluaileacha agus scileanna gluaiseachta a fhorbairt. Féadfaidh gníomhaíochtaí a bheith samhaltaithe, teoraithe nó tacaíthe ag an múinteoir a mhéid a theastaíonn a leithéid ón scoláire. Foghlaimíonn naomhaí scoláirí trí bheith ag bogadh, ag breathnú, ag cleachtadh, ag eagrú, ag taifeadadh, ag léirmhíniú agus ag tuar.

Féadfaidh siad aithris a dhéanamh ar na scileanna sonracha a foghlaimíodh amhail teagmháil a thosú, breathnú sa tsúil, agus gothaí gnúise, spás agus gluaiseacht choirp a úsáid chun brí a chur in iúl. Féadann trealamh nó gníomhaíochtaí céadfacha spreagadh tadhlaigh a chur ar fáil chun cur ar chumas na scoláirí idirghníomhú le drámaíocht agus lena dtímeallacht agus a bheith rannpháirteach iontu a thuilleadh.

Mar gheall gur féidir leis an drámaíocht rannchuidiú le smaointeoireacht athláithritheach na scoláirí, is féidir deiseanna a thabhairt do na scoláirí amhail féachaint ar bhall foirne nó piara bheith ina gcarachtar cur i gcéill nó féachaint ar a dtimpeallacht choitianta agus míreanna laethúla ag glacadh le bríonna nua solúbtha; bord a bheith ina chlár iarnála, ina phluais nó ina leaba. Féadfaidh na scoláirí a smaointe a fhorbairt agus a eagrú ina dhiaidh sin trí bheith páirteach i gcruithú drámaíochta.

Beidh tacaíocht de dhíth ar na scoláirí maidir leis an modh cumarsáide is fearr leo a fheileann dóibh féin. Cé gur cheart go bhfaigheadh na scoláirí taithí ar go leor modhanna cumarsáide, ba cheart go gcuirfí ar a gcumas cumarsáid a dhéanamh ar na bealaí is fearr a fheileann dóibh, chun cur lena gcumas cumarsáideach. D'fhéadfadh go gcuimseofaí leis na tacaíochtaí áiseanna cumarsáide breisitheacha agus malartacha, amhail siombailí cabhartha, gléasanna scríofa, gléasanna leictreonacha, leideanna amhairc agus réad. Tá na réimsí sin ionadaíoch do réimse leathan gníomhaíochtaí choirp, spórt agus cleachtaí agus tá saintréithe ar leith ag gach ceann acu.

¹ Drámaíocht a chruthú ar an toirt is ea tobmaointeoireacht.

Modúl: Drámaíocht

Tuairisceoir modúil

Gheobhaidh na scoláirí taithí ar chineálacha éagsúla drámaíochta, mar dhuine aonair agus/nó laistigh de ghrúpa, rachaidh siad i ngleic leo agus beidh siad rannpháirteach iontu. Cuirfidh an modúl seo eispéireas aeistéitiúil agus céadfach ar fáil den drámaíocht agus cuideoidh sé leis na scoláirí a bheith níos feasaí ar an drámaíocht ina saol. Tacófar leis na scoláirí chun a smaointe agus mothúcháin a shainaithint. Treorófar na scoláirí chun go leor cineálacha gluaiseachta, cumarsáide agus féinléirithe a fhorbairt, tríd an drámaíocht.

Foghlaimíonn na scoláirí Ba cheart go mbeadh sé ar chumas na scoláirí faoin méid seo a leanas

Scileanna agus gnásanna drámaíochta

Drámaíocht de gach cineál a shainaithint agus dul i ngleic léi chun féinléiriú a chumasú. Faigheann na scoláirí taithí ar ghnásanna drámaíochta de réir mar a úsáideann siad fuaim, focail, gothaí, gluaiseacht choirp, spás agus gothaí gnúise le níos mó smachta agus muiníne.

- a. bheith rannpháirteach i ngníomhaíochtaí spraoi saora, struchtúrtha nó samhlaíocha
- b. gluaiseacht a léiriú laistigh de spás
- c. tabhairt faoi ghníomhaíochtaí gluaiseachta
- d. a gcolainn a bhogadh de réir crutha, luais nó méide chun brí a chur in iúl
- e. gothaí gnúise, comharthaíocht choirp, nó guth a roghnú chun mothúcháin a chur in iúl
- f. ról na fuaime, na ngothaí, an ghutha, na gluaiseachta nó an spáis sa drámaíocht a léiriú
- g. fuaim, gothaí gnúise, gothaí nó gluaiseacht a roghnú chun brí a chur in iúl
- h. fuaimeanna, guth nó gothaí gnúise a roghnú chun a ról agus a staid a léiriú i ndrámaíocht
- i. sealaíocht shimplí agus malartuithe sóisialta a léiriú

Taibhiú drámaíochta

Conas smaointe agus mothúcháin a fhorbairt agus a chur in iúl, ag forbairt ar a scileanna cumarsáide. Cruthaíonn na scoláirí drámaíocht le daoine eile agus cuireann sainroghanna agus rogha in iúl laistigh den drámaíocht.

- j. samplaí de dhrámaíocht ina saol laethúil a fhiosrú
- k. taithí a fháil ar dhrámaíocht mar bhall den lucht féachana
- l. rannchuidiú le hullmhú drámaíochta trí phrapaí a láimhseáil, suíomh a roghnú nó stáitse a shocrú
- m. fiosrú a dhéanamh ar an gcaoi ar féidir le húsáid spáis agus prapaí cuidiú chun píosa drámaíochta a bhreisiú
- n. insintí sóisialta a chruthú do ghníomhaíochtaí laethúla
- o. scéal nó cás simplí a chruthú ag úsáid prapaí, leideanna ó bhéal nó leideanna eile
- p. páirt a ghlacadh i ngníomhaíochtaí rólimeartha agus/nó buncharachtar a ghlacadh
- q. scéalta simplí a léiriú
- r. páirt a ghlacadh i bpíosa drámaíochta a chruthú agus a léiriú ar bhonn indibhidiúil nó i ngrúpa
- s. seichimh nó sleachta a chleachtadh agus a léiriú
- t. feistis agus prapaí le dul i gcion ar an lucht féachana sa drámaíocht a fhiosrú
- u. conas a úsáidtear ceol nó gluaiseacht i bpíosa drámaíochta le dul i gcion ar an lucht féachana a fhiosrú
- v. rogha do dhrámaíocht a chur in iúl
- w. roghanna d'fheistis, ceol, gluaiseacht agus prapaí a chur in iúl
- x. eispéireas pearsanta agus samhlaíocht a úsáid chun smaointe do dhrámaíocht a chur in iúl

An Roinn Oideachais
agus Óige
Department of Education
and Youth

Foilsithe mí Lúnasa 2025.